

Luchtkwaliteitsbeleid gemeente Utrecht

10 september 2025 Beeldvormende sessie luchtkwaliteit - gemeente Groningen
Emma Tabak

Inhoud

- Wat hebben we al gedaan?
- Noodzaak nieuwe beleidsnota en proces
- Beleidsnota 2025-2030: Gezonde lucht voor iedereen

Wat hebben we al gedaan?

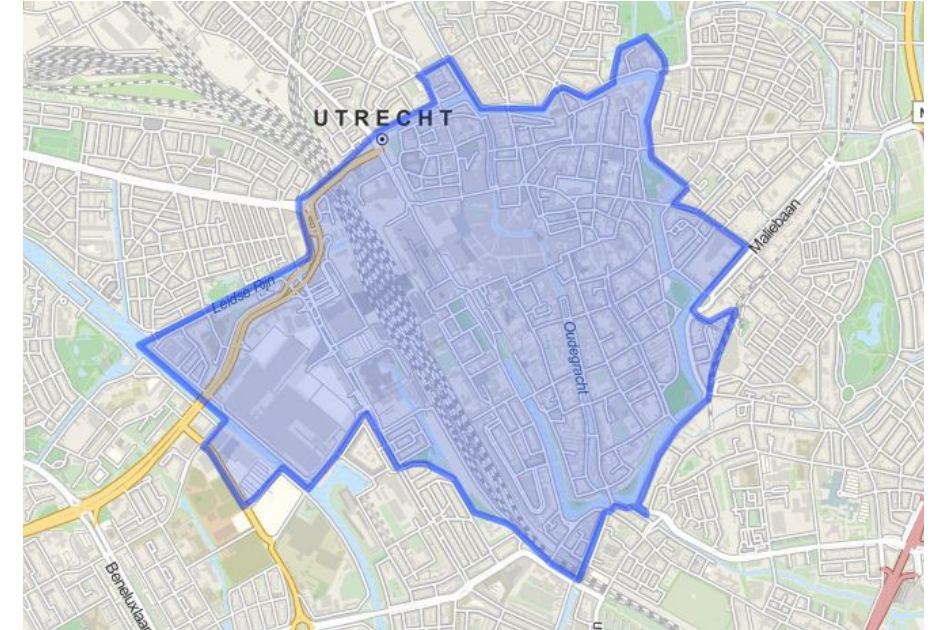
Utrecht deelnemer SLA & vorige beleidsnota

- Deelnemer aan het Schone Lucht Akkoord
 - Streven 50% gezondheidswinst in 2030 t.o.v. 2016
 - Streven naar WHO₂₀₀₅
- Vorige Beleidsnota & Uitvoeringsprogramma: Utrecht Kiest voor Gezonde Lucht (2020-2025)
 - Streven naar WHO₂₀₂₁ (coalitieakkoord)
- Huidige Beleidsnota: Gezonde Lucht voor iedereen (2025-2030)

Wat is er al gedaan op mobiliteit?

Maatregel	Sinds
Milieuzone vrachtauto's	2007
Milieuzone voor personen- en bestelauto's (weren t/m EK 2)	2015
Het aanbieden van 'slimme' bandenpompen	2015
Milieuzone voor personen- en bestelauto's (weren t/m EK 3)	2021
Milieuzone autobussen (weren t/m EK 5)	2022
Milieuzone personenauto's (weren t/m EK 4)	2025
Zero-emissie zone bestel- en vrachtauto's	2025

Maatregelen mobiele werktuigen

- Inzet schoon en emissieloos materieel:
 - 2023 - Landelijk covenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB);
- 2023- Uitvoeringsprogramma bouwlogistiek:
 - Emissieloos inkoop – stimuleren van minder bewegingen voor bouwtransport;
 - Bouwlogistiek zo emissieloos mogelijk.

Wat is er al gedaan op houtstook?

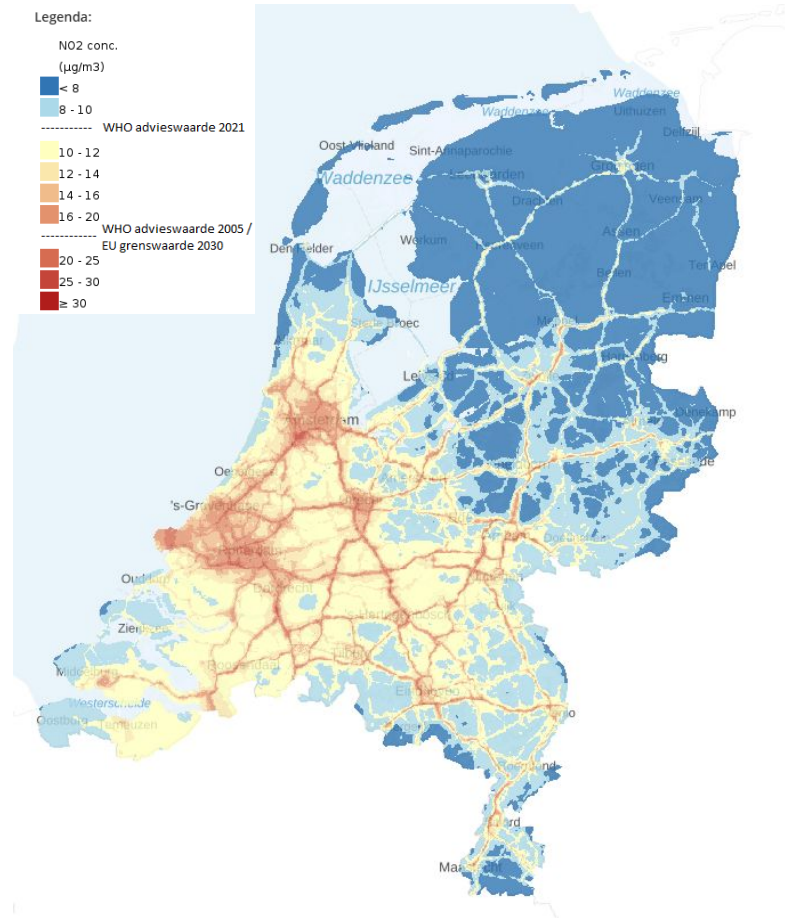
Utrecht.nl/
houtstook

- 2021-2022 Start campagne en subsidieregeling:
Informatiecampagne inclusief stookcursus (digitaal)
Subsidie voor slopen kachel incl. verwijderen rookkanalen of voor vervangen (EcoDesign)
- 2022-2023 Energiecrisis (toename kachel- en houtverkoop):
Mildere inzet van campagnemateriaal
Motie: Vanaf 1 januari 2023 geen vervangingssubsidies meer
- 2023-2024 Vervolg campagne
hernieuwde inzet, meer gericht op gezondheidsaspecten en overlast
- 2024-2025 Raadsinitiatief verbod op buitenstook vanaf 2025

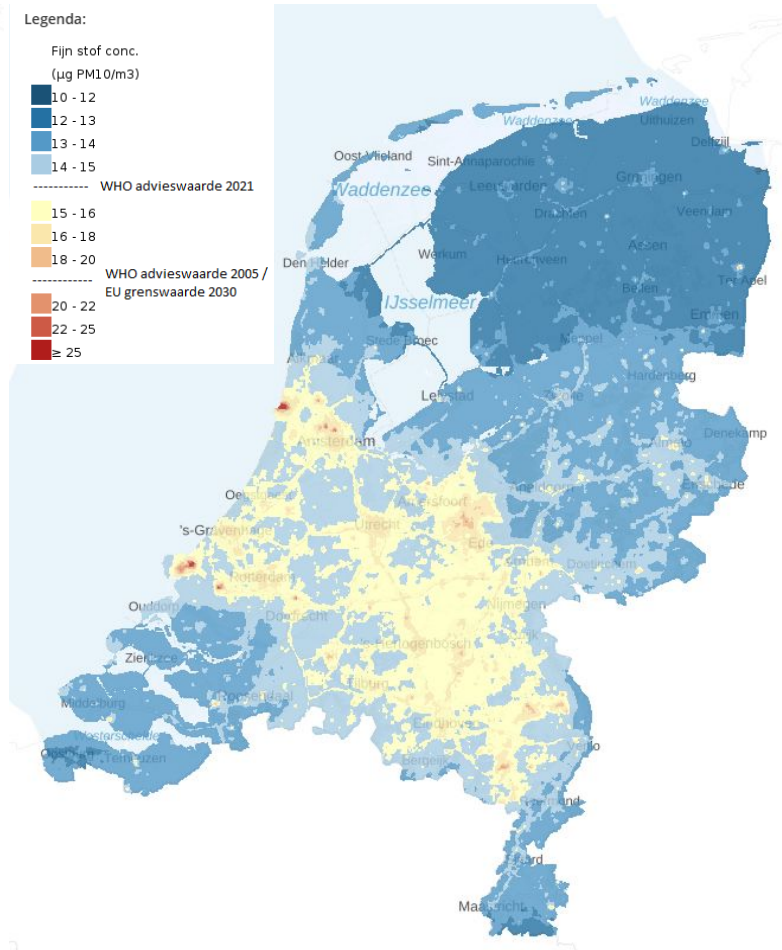
Noodzaak nieuwe beleidsnota en proces

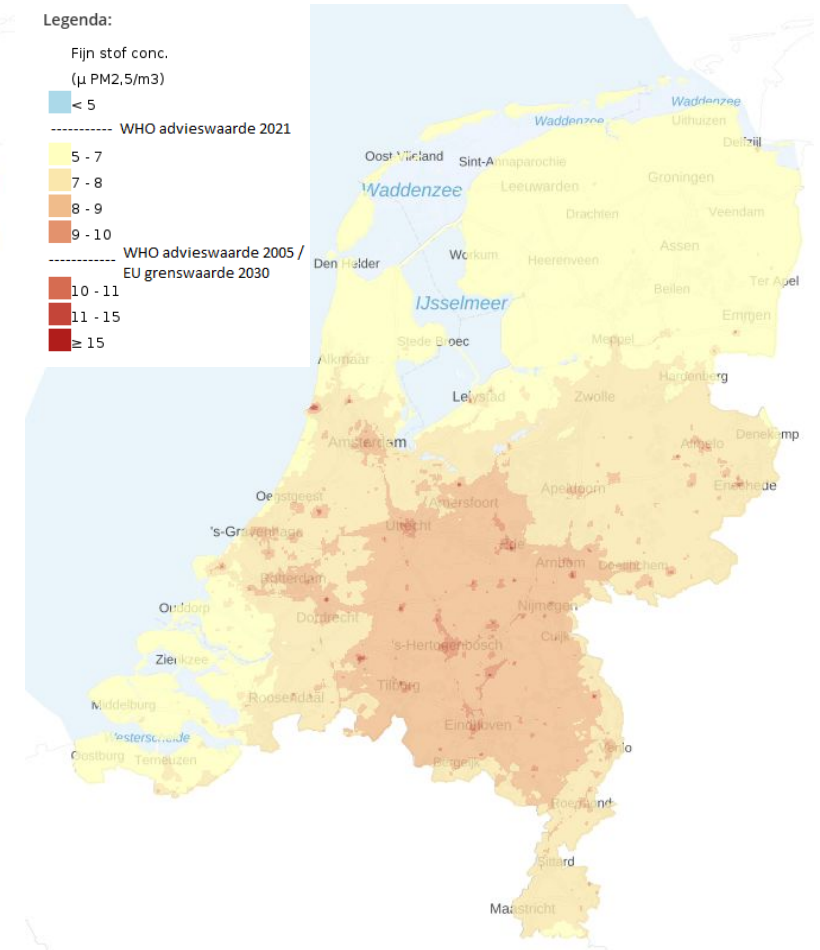
Luchtkwaliteit in Utrecht (2023)

NO₂

PM₁₀

PM_{2,5}

EU grenswaarden en WHO advieswaarden

Stof	EU-grenswaarden < 2030	EU-grenswaarden > 2030	WHO-advieswaarden
NO ₂	40 µg/m ³	20 µg/m ³	10 µg/m ³
PM ₁₀	40 µg/m ³	20 µg/m ³	15 µg/m ³
PM _{2,5}	25 µg/m ³	10 µg/m ³	5 µg/m ³

EU grenswaarden

- Wettelijk verplicht en onlangs aangescherpt
- Haalbaar met aanvullende maatregelen

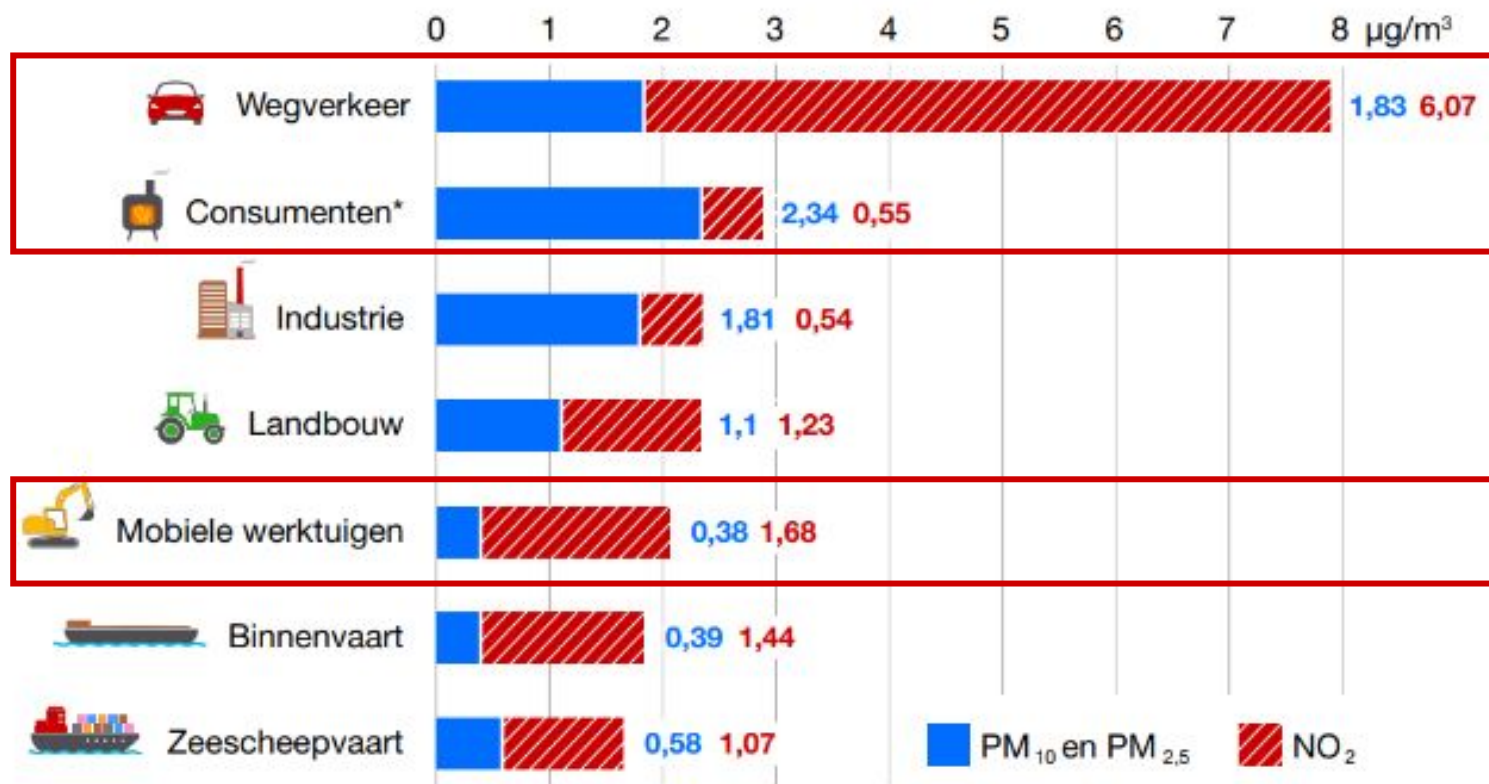
WHO advieswaarden

- Gezondheidswaarden
- Ambitie
- Alleen haalbaar met strenge lokale maatregelen én landelijke maatregelen

De grootste vervuilers

Grootste bronnen van luchtvervuiling in Utrecht in 2030

Lokale maatregelen

Lobby

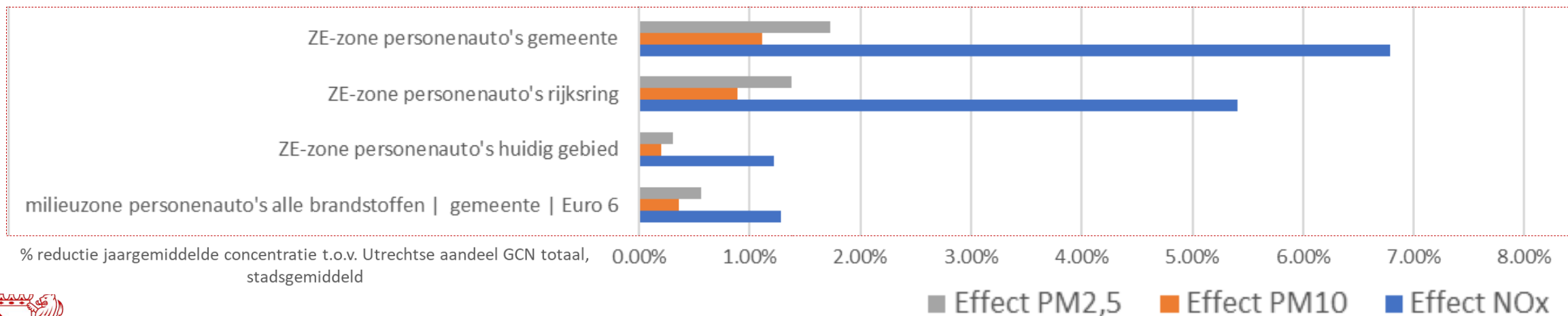
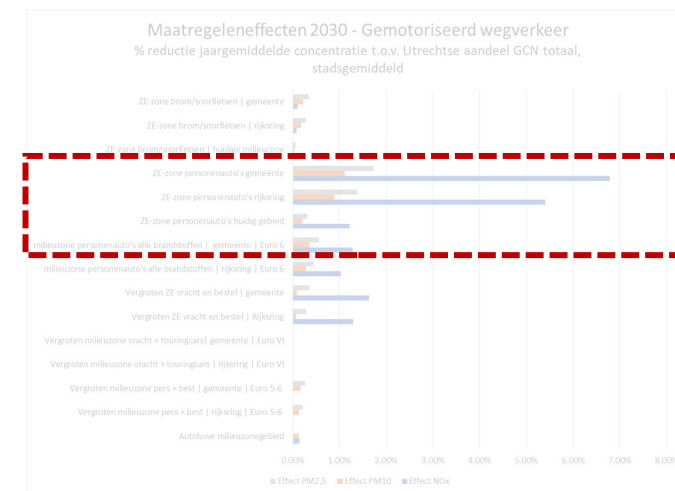
Op alle bronnen

*Roken, vuurwerk, houtstook

Effectonderzoek: wegverkeer

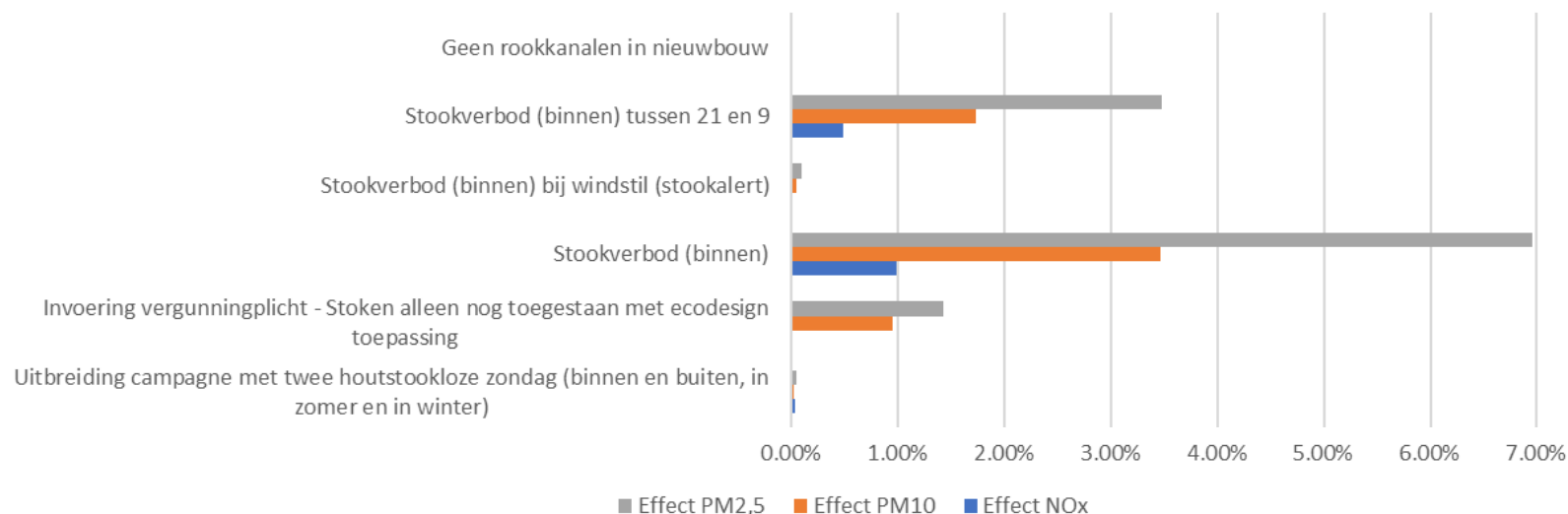
- Vermindert voornamelijk stikstofdioxide
- Het invoeren van een (grote) ZE-zone voor personenvervoer is het meest effectief.
- Vergroten en aanscherpen van de milieu-/ZE-zone is ook effectief.
- Maatregelen versterken elkaar: bij invoering van zowel uitbreiding als aanscherping, is het effect groter.
- ZE-zone brom- en snorfietsen voorkomt ook directe gezondheidsschade.

Effectonderzoek: houtstook

Maatregeleneffecten 2030 - Houtstook

% reductie jaargemiddelde concentratie t.o.v. Utrechtse aandeel GCN totaal, stadsgemiddeld

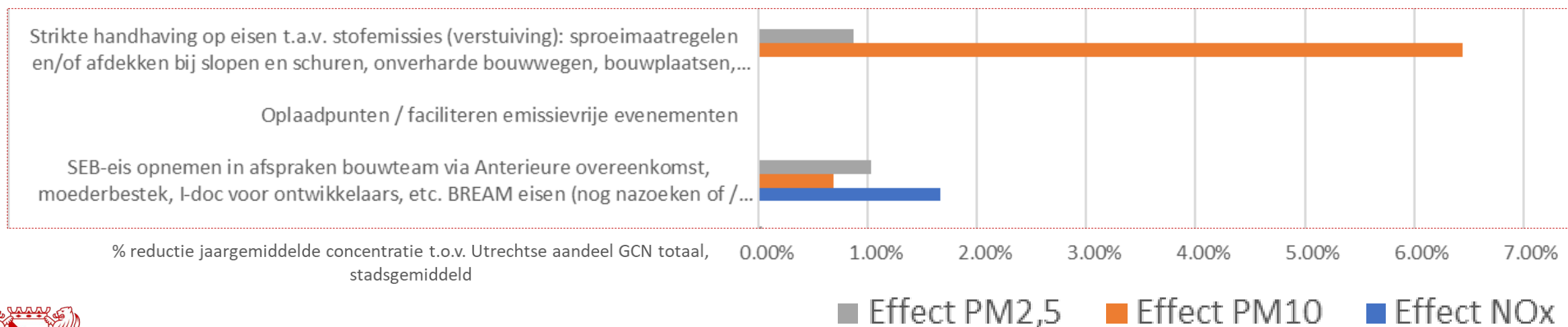
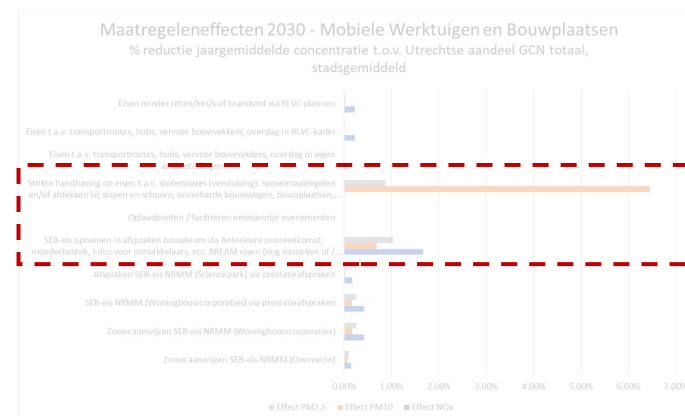
- Maatregelen hebben het meest effect op de fijnstof uitstoot (PM_{10} en $PM_{2,5}$), minder op NO_2 .
- Ook direct lokaal effect voor omwonenden
- Een stookverbod (binnen) is veruit het meest effectief.
- Campagne geen groot effect, maar helpt wel voor gedragsverandering.
- Geen rookkanalen in nieuwbouw voorkomt verdere toename houtstook.

Effectonderzoek: mobiele werktuigen

- Naleving regels fijnstofemissies bij bouw is veruit het meest effectief.
- SEB-eis* opnemen bij niet-gemeentelijke projecten is effectief voor zowel NO_x als fijnstof.

* SEB: landelijk convenant Schoon en Emissieloos Bouwen

Draagvlak algemeen

77,3% van 1000 ondervraagde bewoners vindt dat de gemeente maatregelen moet nemen om inwoners te beschermen tegen ongezonde lucht

Inwoners hebben tijd nodig om te wennen aan maatregelen: stapsgewijs invoeren

Er moeten goede alternatieven zijn

Draagvlak wegverkeermaatregelen

Uitstootvrij als **toekomstbeeld**.

Er moeten goede **alternatieven** komen (deelvervoer, OV, financiële compensatie).

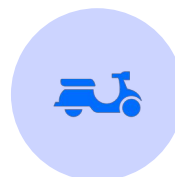
Rechtvaardigheid is belangrijk: iedereen moet het zich kunnen veroorloven.

Een ZE zone voor personenauto's gaat mensen nog te ver.

Auto wordt als noodzakelijk gezien door grote groep inwoners.

Een ZE zone voor brom- en snorfietsen heeft meer draagvlak omdat deze ook voor vermindering van geluidsoverlast zorgt.

Draagvlak houtstookmaatregelen

Kennis over 'grootte van de bron' en de schadelijkheid ontbreekt.

Sterke voor- en tegenstanders. **44,4%** geeft aan overlast te ervaren.

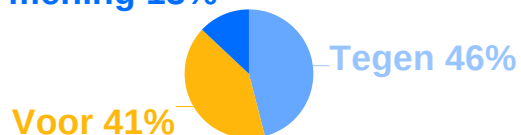
Urgentie voor maatregelen wordt niet door iedereen gevoeld.

Mensen willen **rekening houden met elkaar**. De bereidheid om minder te stoken is groter wanneer kennis over houtstook toeneemt.

Houtstookverbod (1000 reacties)

Geen mening 13%

Nuance: veel mensen geven aan eerst alternatieven te willen onderzoeken (zoals een verbod bij windstil weer of op bepaalde tijden) of vinden het nu te vroeg voor een totaalverbod (maar willen het later wel).

Beleidsnota Gezonde lucht voor iedereen

Leidende principes

We werken stapsgewijs toe naar een uitstootvrije stad.

Waar vrijblijvende maatregelen onvoldoende opleveren, kiezen we voor meer sturende maatregelen.

We richten ons op (lokale) bronnen waar de meeste winst op het gebied van luchtkwaliteit en gezondheid te behalen is: wegverkeer, houtstook, mobiele werktuigen

Iedereen draagt bij: bewoners, ondernemers, gemeente.

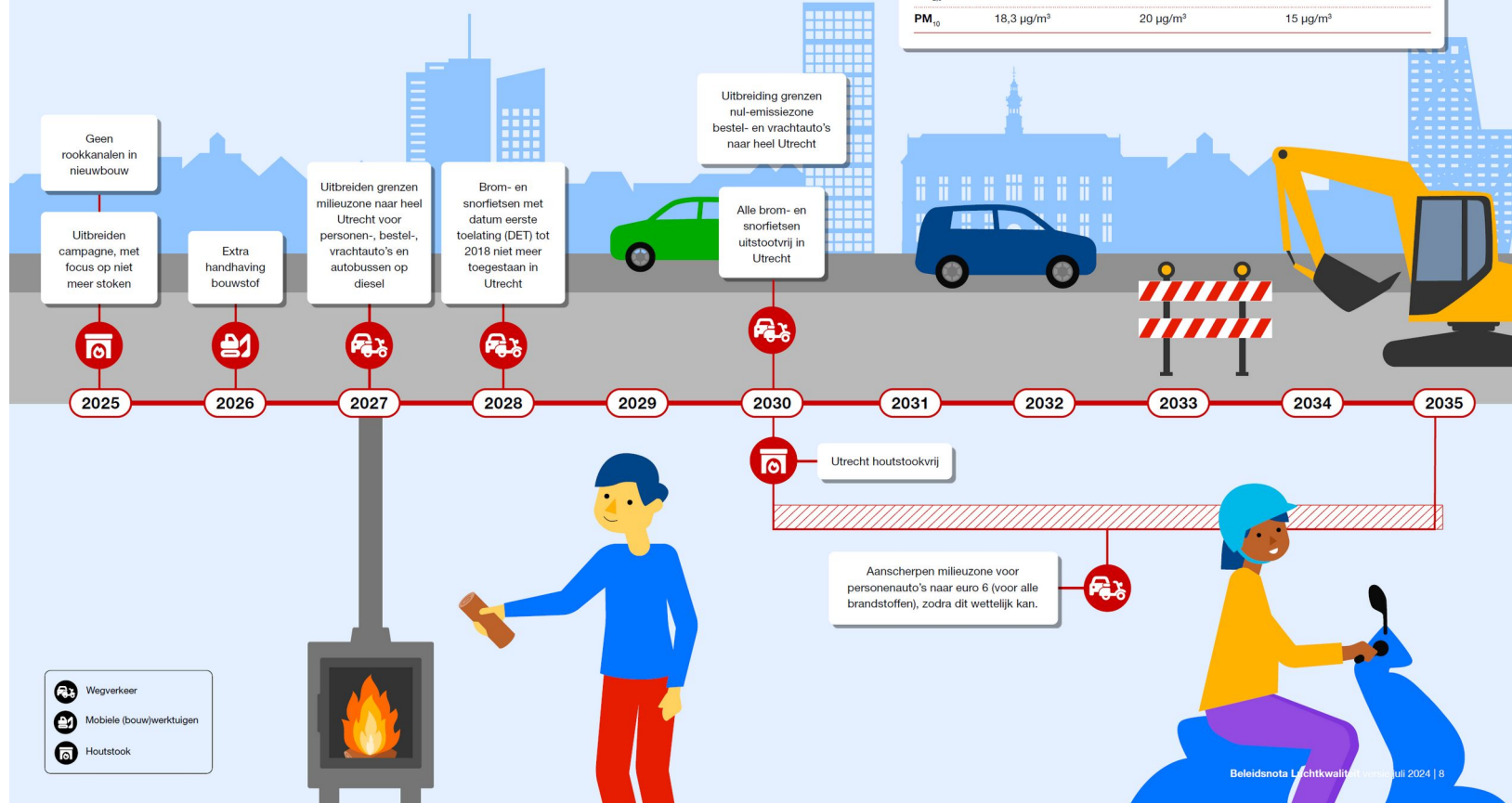

Toekomstbeeld: Uitstootvrije stad

Ons doel

Gezonde lucht die voldoet aan de WHO-advieswaarden uit 2021

Stof	Luchtvervuiling Utrecht 2022	EU-grenswaarden	WHO-advieswaarden 2021 (ons doel)
NO _x	22,1 µg/m ³	20 µg/m ³	10 µg/m ³
PM _{2,5}	10,3 µg/m ³	10 µg/m ³	5 µg/m ³
PM ₁₀	18,3 µg/m ³	20 µg/m ³	15 µg/m ³

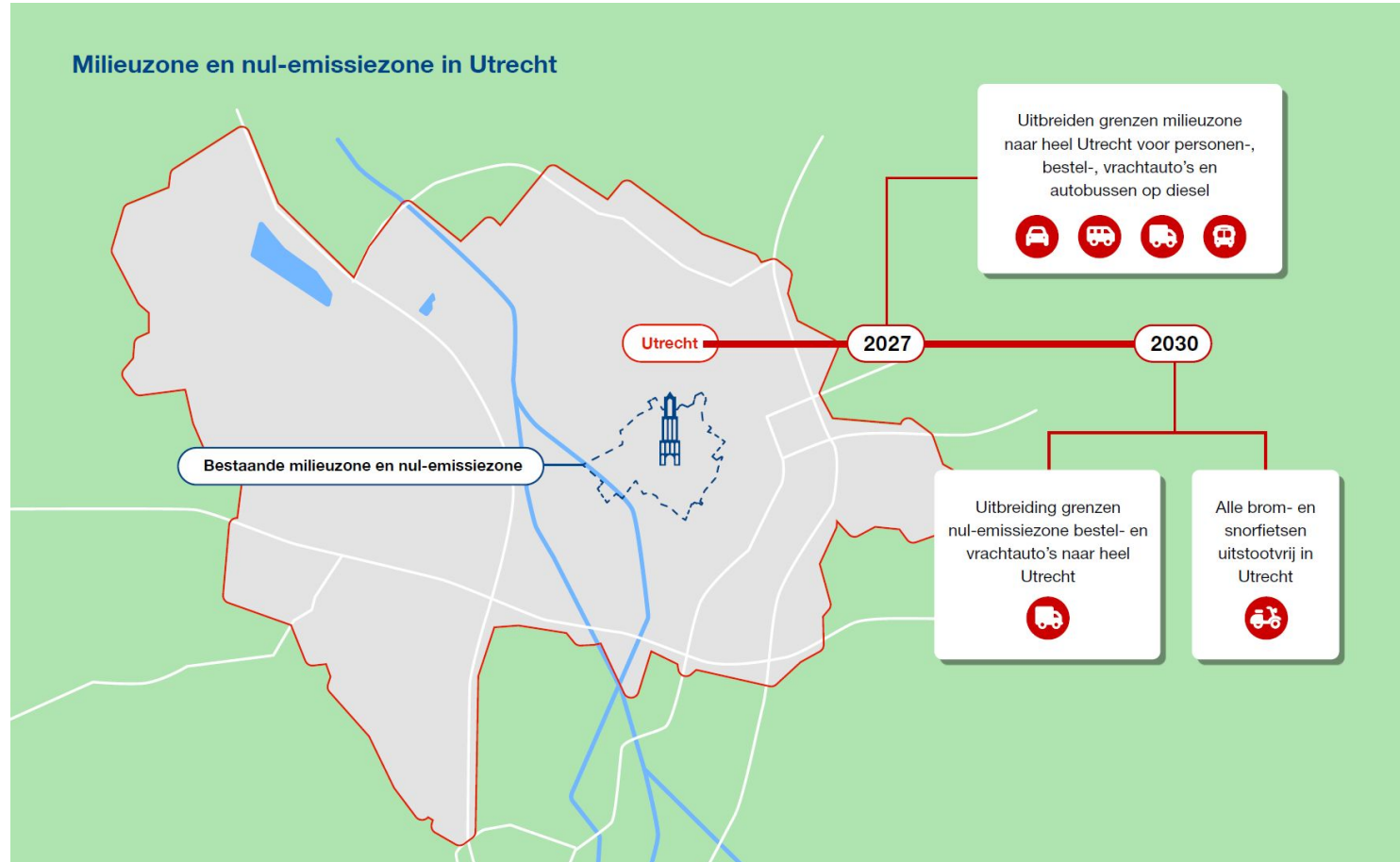

Maatregelen mobiele werktuigen

- 2025 - Utrechtse Routekaart Inkoop Emissieloos Bouwen 2025-2030;
- 2025 - Beleidsregel emissiereductieplicht – voor projecten van derden;
- Onderzoek striktere handhaving fijnstofemissies.

Maatregelen mobiliteit

Maatregelen houtstook

Aanvullende maatregelen houtstook

Uitbreiden
campagne, met
focus op niet
meer stoken

Geen
rookkanalen
in nieuwbouw

2025

Utrecht houtstookvrij

2030

Vervolg

- De beleidsnota uitwerken naar een uitvoeringsprogramma: contouren van maatregelen schetsen.
- Het opzetten van een communicatiestrategie.
- De maatregelen uitwerken in deelprojecten.

Beleidsnota Luchtkwaliteit

Gezonde lucht voor iedereen 2025 – 2030

Utrecht.r
luchtkwalite

Vragen en reacties

**Denk
Mee**

